

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PROLOG

Autor: Mgr. Vladimíra Barboříková

Datum (období) tvorby: 27.-28. prosinec 2012

Ročník: osmý

Vzdělávací oblast: literární výchova – základní seznámení s literárními pojmy

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Anotace:

- Žáci se seznámí s pojmem **prolog** a jeho funkcí v literárním díle

Klíčová slova: prolog (předmluva, úvod)

Použité ukázky: Kronika tak řečeného Dalimila, A.S.Puškin, I. Borská

Prolog = úvod, předmluva

Cíl: seznámit s postavami, dobou a událostmi, které předcházejí vlastnímu ději a jsou nutné k pochopení děje, případně se naznačuje poslání literárního díla

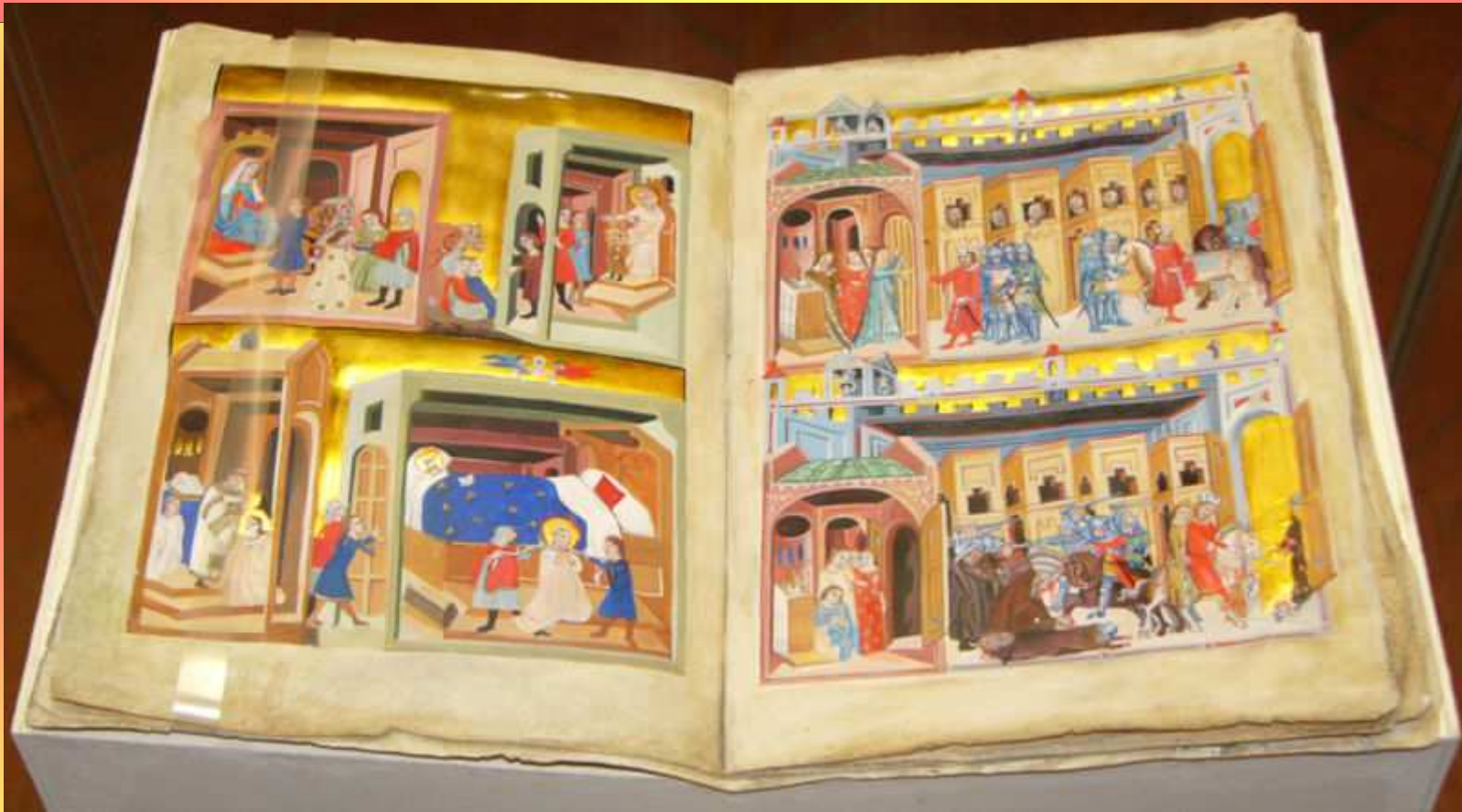
1) <http://img.aktualne.centrum.cz/335/37/3353756-dalimilova-kronika.jpg>

2) Z Kroniky tak řečeného Dalimila
Tuto se počíná kronika
(z I. kapitoly předmluvy)

Moudří milují pověsti,
často však na jejich škodu
nezdají se jim být hodné cti
legendy o vlastním rodu.
Kdyby se dovědět mohli z knih,
kam jejich původ až sahá,
o časech dobrých i časech zlých,
potom by zajisté mnozí z nich
velmi si vážili předků svých
a víc jim vlast byla drahá.

(14.stol.)

Kronika tak řečeného Dalimila- ilustrace

3) http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c4/Dalimilova_kronika_parizsky_fragment.jpg/800px-Dalimilova_kronika_parizsky_fragment.jpg

4) Prolog – další ukázka

PROLOG K POHÁDCE

RUSLAN A LUDMILA

Alexandr Sergejevič Puškin

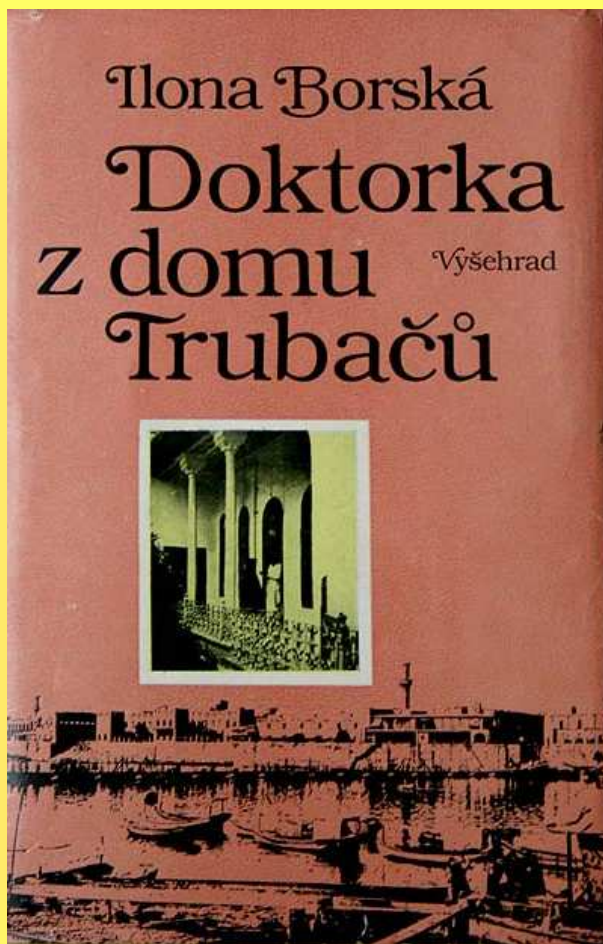
Dub zelený ční nad zálivem,
zlatý tam řetěz zavěšen;
učený kocour chodí kolem,
co řetěz stačí, nocí, dnem.
Jde vpravo — písničku si zpívá,
jde vlevo — pohádku má zas.

Ty divy: lesní muž tam bývá,
rusalka splétá zlatý vlas.
Tam nevidaných zvířat stopy,
spleť cest, jež nikam neběží.
Na kuřích nožkách domek stojí,
je bez oken a bez dveří.

Tam divných zjevů plné lesy,
tam zrána moře vyběhne si
na písčité a pustý břeh
a třicet mladých reků krásných
vychází řadou z vln těch jasných
a mořský děda uprostřed;
syn královský do zámku vniká,
strašného vládce pokoří
a s bohatýrem kouzelníka,
hle, nad lesy a nad moři
v oblacích letět lidé zří.
V komůrce princezna se souží
a šedý vlk jí věrně slouží;
tam baba Jaga ve stoupě —
a stoupa sama cestou jde.
Car Kostěj nad svým zlatem stůně . . .
Tam ruský duch a ruská vůně!
I já tam byl, med, víno pil,
zelený dub zřel nad zálivem
a seděl pod ním. A jak dříve
pohádky kocour vyprávěl.

Prolog – další ukázka

5) http://nd01.ixs.cz/576/935/8ddd8c9c82_34414945_o2.jpg

6)

Jednou na jaře 1970 přišla moje kolegyně Věra od šéfredaktora s tipem: někde v jižních Čechách, v Táboře nebo snad v Písku, žije lékařka, která se ve dvacátých letech vydala na vlastní pěst do Orientu a založila tam (snad v Bagdádě nebo v Damašku) československou nemocnici. Mělo by se s ní něco udělat. Rozhovor nebo tak.

Ještě jsem nepoznala novináře, který by si mnoho sliboval od šéfredaktorských tipů. Patrně bude všechno jinak, usoudily jsme. Jak že se má jmenovat? Dilotiová? A to je Češka? Ach tak, měla muže cizince. No dobrá, podíváme se po tom.

Našly jsme doktorku Vlastu Kálalovou-Di Lottiovou v písecké nemocnici. Ne ve službě, na lůžku. Ošetřující personál nám povolil půl hodiny, pokud nás nemocná vůbec přijme. Přijala. Po hodině vliďným, leč netrpělivým gestem zahrnala ošetřující personál. Vyprávěla tichým hlasem a dívala se, jak magnetofonový pás zachycuje obrys jejího osudu.

Pustily jsme si ten záznam hned v autě cestou do Prahy a říkaly jsme si: Jak je možné, že tohle ještě nikdo nenapsal? To není námět na článek, to je román; jak je možné, že o ní dohromady nikdo neví?

Někdo by to měl napsat, myslala jsem si. Jenomže ona sama zrovna před chvílí vyjádřila své celoživotní pohrdání k takovým Někdo by měl udělat a Mělo by se udělat. Tenkrát ve dvacátém roce také všichni tvrdili, že Někdo by měl jet do Orientu studovat tropické choroby, případně Mělo by se jet do Orientu. . . A ona řekla: Pojedu.

Co mi tedy zbývalo než říci: Napišu.

Myslela jsem tehdy na delší povídku, novelu. Kolegyně Věra slíbila, že mi pomůže shánět dokumentaci. Měly jsme štěstí: jedna stopa vedla k druhé. Vlasta Kálalová nám pověděla o své první bagdádské spolupracovnici Ruth Tobolářové, dala nám adresu své sestry Milady. Milada nás seznámila s Vlastinou přítelkyní, dr. Marií Tauerovou.

7

Citace:

1. <http://img.aktualne.centrum.cz/335/37/3353756-dalimilova-kronika.jpg>
2. *Kronika tak řečeného Dalimila*. Literární výchova pro 7.ročník základní školy. 5. přeprac. vyd. Praha: SPN, 1990. s. 9. ISBN 80-04-24345-2.
3. http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c4/Dalimilova_kronika_parizsky_fragment.jpg/800px-Dalimilova_kronika_parizsky_fragment.jpg
4. PUŠKIN, A.S. *Prolog k pohádce Ruslan a Ludmila*. Literární výchova pro 5.ročník základní školy. 3.vyd. Praha: SPN, 1982. s.139-140. Publikace č. 11-01-05/3.
5. http://nd01.jxs.cz/576/935/8ddd8c9c82_34414945_o2.jpg
6. BORSKÁ, ILONA. *Doktorka z domu Trubačů*. 3. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1984. str. 7. 33-661-84.